

Samordnet tilsyn 2014 – SLUTTRAPPORT

Helse, miljø og trivsel for barn i barnehagen

Tilsyn av private og kommunale barnehager i Alta kommune, med utgangspunkt i Barnehageloven, Folkehelseloven og Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Illustrasjonsbilde – vennskap

Datert: 11.12.2015

Innhold

1. Forord	3
2. Sammendrag	3
3. Innledning.....	4
4. Om tilsynet	8
5. Resultater fra tilsynene (Funn).....	14
5.1 Resultater fra mottatte spørreskjema i forkant av tilsyn:.....	14
5.2 Samlet resultat fra tilsynene	21
6. Evaluering av tilsynene.....	25
7. Tilsynsmyndighetenes vurdering.....	28
8. Konklusjon	30

1. Forord

Helsekonsulent og barnehagerådgivere i Alta kommune har i perioden april 2014 – april 2015 gjennomført tilsyn ved alle barnehagene i kommunen, totalt 27 virksomheter. Målet med Alta kommunes samordnede barnehagetilsyn har vært å kartlegge barnehagenes arbeid for å ivareta og fremme barnas psykososiale miljø i tråd med nasjonale føringer og regelverk.

2. Sammendrag

Alta kommune har i 2014 og 2015 gjennomført et samordnet tilsyn av alle 27 barnehagene i kommunen. Tilsynene ble utført som en systemrevisjon og i henhold til kravene i barnehageloven og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ : § 4 (ansvar og internkontroll), § 5 (opplysnings- og informasjonsplikt), § 12 (psykososiale forhold). Tema for tilsynene har vært helse, miljø og trivsel for barn i barnehager, barnas psykososiale forhold. Det er skrevet rapport etter hvert tilsyn.

Funn ved tilsynene viser at alle barnehager har godkjenninger etter loverket, med unntak av at noen barnehager ikke har fått ny godkjenning etter miljørettet helsevern- regelverket etter at ombygging/endring er utført. Dette skyldes sort sett utestående avvik som ikke er rettet. Barnehagene oppgir i forkant av tilsynene at de har et system for internkontroll, de har ulike styrende dokumenter for arbeidet med det psykososiale forholdet for barna, de har ulike måter og system for å kartlegge barnas trivsel. Vi fikk også informasjon om at det er forhold i barnehagen som kan ha negativ innvirkning på barnas helse og trivsel.

Ved tilsynene fikk vi mye informasjon om hvordan barnehagene jobber med trivsel, vennskap, samarbeid mellom barnehagen og hjemmene samt internkontroll. Den informasjonen vi fikk ved tilsynene viser at det er mange måter å jobbe på, men alle barnehager har fokus på barnas helse, miljø og trivsel. Det ble ikke funnet avvik eller merknader på dette området, men det ble avdekket at barnas psykososiale forhold ikke er godt nok dokumentert og satt i system som en del av barnehagenes internkontroll. Det ble også avdekket mangler i internkontrollsystemet i sin helhet. Totalt fikk 14 barnehager avvik på manglende internkontrollsystem etter miljørettet helsevern- regelverket. Mange barnehager har jobbet godt med dette temaet i etterkant av tilsynet. Tilsynsmyndigheten har også hatt veiledning innen internkontroll i etterkant av tilsynene.

3. Innledning

Barn og barnehager i Alta kommune

Alta kommune består av 20.000 innbyggere, og har en forholdsvis ung befolkning. Storparten er bosatt i Alta sentrum. Det er totalt 27 barnehager i Alta, henholdsvis 13 kommunale barnehager og 14 private barnehager. Totalt har 1229 barn barnehageplass ved barnehager i Alta per 15.12.2014.

Informasjon om tilsynet og tilsynsområde:

Alta kommune har ansvar for tilsyn med barnehagene etter blant annet barnehageloven og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. (hjemlet i folkehelseloven) og skal utøve systematisk tilsyn for å sikre at kvaliteten og innholdet i tilbudet til barna er tilfredsstillende. Gjennom tilsyn vil tilsynsmyndighetene få innsyn i hva som skjer i barnehagene, og skal påse at kravene i regelverket følges opp. Veileder for tilsyn med barnehager oppfordrer til samordning av tilsyn.

I 2014 ble det gjennomført et samordnet tilsyn hvor myndighet etter barnehageloven og myndighet etter miljørettet helsevern samordnet sitt tilsyn. I henhold til Alta kommunes delegasjonsreglement har kommunalleder oppvekst og kultur ansvar for oppfølging av barnehageloven, mens kommuneoverlegen har ansvar for oppfølging av folkehelseloven og kap 3 om miljørettet helsevern. Det praktiske arbeidet utøves av henholdsvis rådgivere barnehager og helsekonsulent.

Det ble i 2014 valgt ut følgende tema for tilsynet:

Helse, miljø og trivsel for barn i barnehager, barnas psykososiale forhold.

Mål for tilsynet:

Kartlegge barnehagenes arbeid for å ivareta og fremme barnas psykososiale miljø i tråd med nasjonale føringer og regelverk.

Fokus ved tilsynet:

- Helse, miljø og trivsel for barn i barnehagen, her med fokus på barns psykososiale forhold gjennom personalets arbeid for å fremme vennskap, samhold og trivsel
- Samarbeidet mellom barnehage og hjem
- Barnehagens internkontrollsystem etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.

- Mulighet for å ta opp andre forhold. I forbindelse med tilsynet ble det også åpnet for å ta opp andre forhold. I skjema som ble sendt til barnehagene i forkant av tilsynet, ble det stilt spørsmål om «beskriv eventuelle andre forhold i barnehagen som har negativ innvirkning på barnas helse og trivsel» (eksempler: renhold, ventilasjon, støy, inneklima, sikkerhet, uteareal). I forbindelse med dialogmøter under tilsynet ble også alle deltakere spurt om det er annet de vil ta opp.

Om tilsynet:

Tilsynet ble gjennomført som en systemrevisjon. Det ble avsatt 3 ½ time til hvert tilsyn. Tilsynet besto av formøte (inkludert befaring), dialogmøte, oppsummeringsmøte for tilsynsmyndigheten samt oppsummering/sluttmøte. Det ble også gitt veiledning ved tilsynet. Tilsynsmyndigheten besto av helsekonsulent og to barnehagerådgivere. Ved noen tilsyn deltok kun en barnehagerådgiver. Virksomhetene ble bedt om å stille med følgende representanter: styrer, en pedagogisk leder, en fagarbeider/assistent, leder eller foreldrepresentant fra samarbeidsutvalget. Alle barnehager har fått tilsendt rapport fra tilsynet i etterkant av tilsynet.

Lovgrunnlag:

Hjemmel for tilsynet:

- Lov om barnehager (barnehageloven) av 17.06 2005 nr. 64, § 16
- Lov 24. juni 2011 nr. 27 om folkehelsearbeid (folkehelseoven) §§ 8-19
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. av 01.12.1995.
Ved dette tilsynet ble følgende paragrafer valgt ut: § 4 (ansvar og internkontroll), § 5 (opplysnings- og informasjonsplikt), § 12 (psykososiale forhold)
- Delegasjonsreglementet til Alta kommune

Plandokumenter i Alta kommune:

- Retningslinjer/Plan for tilsyn av barnehager i Alta (oktober 2012)
- Retningslinjer for risikobasert tilsyn innen miljørettet helsevern m.v. Alta kommune (mai 2014)

Veiledere:

- Tilsyn med barnehager – veileder fra Kunnskapsdepartementet 24.1.2007
- Barns trivsel - voksnes ansvar, Veileder fra UDIR 11.12.2012
- Helsedirektoratet IS 2072; Miljø og helse i barnehagen, veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

Om regelverket:

Lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven) bestemmer at kommunen skal gi veiledning, samt påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk, jf. § 8. § 16 gir kommunen som barnehagemyndighet rett til å føre tilsyn med kommunale og ikke-kommunale virksomheter som er godkjent etter barnehageloven § 10.

Barnehagelovens formålsparagraf sier at *«barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap»*. Barnehagelovens § 2 viser oss at barnehagens innhold *«skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller»*.

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver har ifølge veilederen **Barns trivsel - voksnes ansvar** som intensjon at barnehagen skal tilby barna et omsorgs- og læringsmiljø som er til barnas beste. Omsorg i barnehagen handler både om relasjonene mellom personalet og barna og om barnas omsorg for hverandre. Å gi barn mulighet til å ta imot og gi omsorg er grunnlaget for å utvikle sosial kompetanse og er et viktig bidrag i et livslangt læringsperspektiv. Rammeplanen uttrykker at barnehagen... *har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging av diskriminering og mobbing* og sier videre at *... sosial kompetanse er vesentlig for å motvirke utvikling av problematferd som diskriminering og mobbing*. I barnehagen skal barna være en del av et trygt fellesskap. Her skal de erfare i samspill med andre og utvikle sosial kompetanse.

Alle barnehager skal utarbeide en **årsplan**, jfr. Barnehageloven § 2 og rammeplan for barnehager. Årsplanen skal inneholde informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med omsorg, danning, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem.

Årsplanen har flere funksjoner:

- arbeidsredskap for barnehagens personale for å styre virksomheten i en bevisst og uttalt retning
- utgangspunkt for foreldrenes mulighet til å kunne påvirke innholdet i barnehagen
- grunnlag for barnehagemyndighetens tilsyn med barnehagen
- informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere, kommune, barnehagens samarbeidsparter og andre interesserte.

Folkehelseloven omhandler kommunens overordnede ansvar for folkehelse, samt miljørettet helsevern spesielt. Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen, jfr. § 8. Folkehelseloven skal

bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse. Kommuneoverlegen i Alta kommune er delegert myndighet innen miljørettet helsevern i kommunen.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Forskriftens formål er å «*bidra til at miljøet i blant annet barnehager fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og skade*». Forskriften ble kalt «*barnas arbeidsmiljølov*» da den kom. Forskriften stiller blant annet krav om godkjenning av alle virksomheter, i tillegg skal det fremlegges søknad om godkjenning når det foreligger plan for etablering, utvidelse eller endring av virksomheten. Forskriftens § 25 omhandler tilsyn.

Ved tilsynet var det hovedfokus på formålsparagrafen, samt § 4 om ansvar og internkontroll, § 5 om opplysnings- og informasjonsplikt og § 12 om psykososiale forhold:

§ 4. Ansvar. Internkontroll

Leder av virksomheten har ansvar for å påse at bestemmelsene i eller i medhold av denne forskrift overholdes, og skal rette seg etter de pålegg som kommunen til enhver tid gir.

Virksomhetens eier skal påse at det er etablert et internkontrollsystem.

§ 5. Opplysnings- og informasjonsplikt

Leder av virksomheten plikter å legge frem de opplysninger som er nødvendige for at kommunen skal kunne gjennomføre sine oppgaver etter denne forskrift.

Leder av virksomheten skal, med de begrensninger som følger av taushetsplikten, sørge for at det uoppfordret gis relevant informasjon til foresatte og/eller elever om forhold ved virksomheten som kan ha negativ innvirkning på helsen.

§ 12. Psykososiale forhold

Virksomheten skal fremme trivsel og gode psykososiale forhold.

4. Om tilsynet

Forarbeid

Planleggingen av samordnet tilsyn 2014 startet i januar 2014. I forkant av det første tilsynet i april 2014 ble det gjennomført 7 møter, totalt 21 timer. I tillegg kommer arbeidstid til planlegging og forberedelse til tilsynene.

Det ble laget en tilsynsplan for alle tilsynene. Tilsynene ble i utgangspunktet satt opp i perioder med 4-8 tilsyn fordelt på 2-3 uker. Mellom hver tilsynsperiode var det satt av pause på ca 3 uker.

I forkant av hver tilsynsperiode ble det gjennomført et formøte for tilsynsmyndigheten, totalt 4 møter. I løpet av tilsynsperioden er det også gjennomført 4 møter om oppsummering, evaluering og status så langt.

Oversikt over tilsynsobjekter og utførte tilsyn

Tabellen under viser alle barnehager i Alta kommune, samt når det ble gjennomført tilsyn. Tabellen inneholder også oversikt over antall avdelinger per barnehage, samt antall barn:

Dato for tilsyn	Kommunal/ privat	Navn på barnehage	Antall avdelinger / baser	Antall barn per 15.12.2014
02-04-14	Kommunal	Kronstad barnehage	3 avdelinger	41
03-04-14	Privat	Furua barnehage	4 avdelinger	67
07-04-14	Kommunal	Talvik barnehage	2 avdelinger	22
09-04-14	Kommunal	Rafsbotn barnehage	1 base	21
27-05-14	Kommunal	Tverrelvdalen barnehage	2 avdelinger	27
28-05-14	Privat	Breverud barnehage	4 avdelinger	53
04-06-14	Privat	Bossekop barnehage	2 baser	33
05-06-14	Kommunal	Aronnes barnehage	5 avdelinger	59
06-06-14	Privat	Tornerose barnehage AS	4 avdelinger	48

Dato for tilsyn	Kommunal/ privat	Navn på barnehage	Antall avdelinger / baser	Antall barn per 15.12.2014
10-06-14	Kommunal	Leirbotn oppvekstsenter bhg.	1 avdeling	7
12-06-14	Privat	Holmen gårds- og naturbhg.	2 baser	26
16-06-14	Privat	Komsatoppen barnehage	3 avdelinger	41
02-09-14	Privat	Alta Siida AS	3 avdelinger	40
04-09-14	Kommunal	Midtbakken barnehage	2 avdelinger	29
08-09-14	Privat	Nyland barnehage	4 baser	59
11-09-14	Privat	Imi Barnehage	4 baser	64
15-09-14	Privat	Åsen barnehage	3 avdelinger	39
16-09-14	Kommunal	Saga barnehage	5 avdelinger	79
25-09-14	Kommunal	Oterfaret barnehage	4 avdelinger	52
02-10-14	Privat	Rishaugen barnehage	3 avdelinger	47
28-10-14	Privat	Snehvit barnehage	2 baser	45
29-10-14	Kommunal	Kaiskuru Nærmiljøsenters bhg	5 avdelinger	64
06-11-14	Privat	Furuly barnehage	5 avdelinger	66
17-11-14	Kommunal	Sentrum barnehage	5 avdelinger	61
03-12-14	Kommunal	Breidablikk barnehage	5 avdelinger	75
04-12-14	Privat	Holten barnehage	2 baser	33
11-05-15	Kommunal	Gakori barnehage	3 avdelinger	31

Informasjon til barnehagene (tilsynsobjekter)

Barnehagene ble gitt følgende informasjon i forkant av tilsynene:

Hva	Dato	Innhold	Mottaker
E- post	07.03.14	Informasjon om samordnet tilsyn av barnehager i Alta kommune i 2014 Vedlegg: Informasjon om samordnet tilsyn av barnehager i 2014 Plan for samordnet tilsyn i 2014 Informasjon før tilsyn	Alle barnehager i Alta. Kopi til Rådmann
Møte	Mai 2014	Informasjon om tilsynet ved styrerforum barnehager	
Brev/e- post	Variasjon	Varsel om tilsyn ble sendt ut ca 1 måned før oppsatt tilsyn. I informasjonen var det vedlagt spørsmål som barnehagene måtte fylle ut og sende inn i forkant av tilsynet	Hver virksomhet

Spørreskjema i forkant av tilsynet

Alle barnehager har fått tilsendt et skjema i forkant av tilsynene. I skjemaet ble det stilt spørsmål om følgende:

- Om virksomheten
- Virksomhetens godkjenninger etter barnehageloven og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, og om det har vært endringer etter at godkjenning ble gitt
- Om virksomheten har internkontrollsystem jfr. § 4 i og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.
- Om virksomhetens rutiner om opplysnings- og informasjonsplikt, jfr § 5 i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler
- Tema: helse, miljø og trivsel for barn i barnehagen, jfr. barnehagelovens §§ 1-4 og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 1 og 12
 - Styrende dokumenter for arbeidet med det psykososiale forholdet for barna
 - Plan som forebygger mobbing
 - System for å kartlegge barns trivsel

- Omtale viktige møteplasser (rom) for barna i barnehagen
- Eventuelle andre forhold i barnehagen som har negativ innvirkning på barnas helse og trivsel (eks: renhold, ventilasjon, støy, inneklima, sikkerhet, uteareal)
- Eventuelle tilleggskommentarer fra virksomheten

Det ble i tillegg bedt om at barnehagene måtte sende inn gjeldende eller ny årsplan til tjenesteområde oppvekst og kultur i Alta kommune i forkant av tilsynet.

Gjennomføring av tilsynet

Det ble satt opp følgende agenda for tilsyn i hver enkelt barnehage:

Hva	Tidsbruk	Innhold	Tilstede
Formøte	1 time	Informasjon fra tilsynsmyndigheter, gjennomgang av mottatte dokumenter Eventuell befaring av barnehagens område	Alle oppsatte representanter fra barnehagen Tilsynsmyndigheten
Dialogmøte	20 min med hver person Totalt 1 ½ time	Samtale om mottatte dokumenter og hvordan dette ivaretas i praksis. Muligheter for å ta opp andre forhold	En og en oppsatt representant sammen med tilsynsmyndigheten
Oppsummering tilsynsmyndigheten	30 min		Kun tilsynsmyndigheten
Oppsummering / sluttmøte	30 min	Foreløpig tilbakemelding på tilsynet	Tilsynsmyndigheten Styrer Alle fra formøtet om mulig

Formøte:

Ved alle tilsynene ble det først utført et formøte. Alle deltakere ga en presentasjon, tilsynsmyndigheten informerte om hensikten med tilsynet, tidsplan for tilsynet, krav i regelverkene samt en kort gjennomgang av innsendt skjema. Helsekonsulent ga en veiledning om forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., og delte ut [informasjonsbrosjyrer](#) til alle deltakere.

Det ble videre tatt en gjennomgang av virksomhetens internkontrollsystem etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Det ble også gjennomført en kort befaringsav barnehagen.

Dialogmøte:

Ved dialogmøte var det delt inn i tre hovedtema samt mulighet til å ta opp annet på slutten. Styrer, pedagogisk leder, assistent og foreldrepresentant fikk fortelle med egne ord hvordan barnehagen jobber i forhold til barnas trivsel og psykososiale forhold, hvordan det er fokus på vennskap, hvordan samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet er samt eventuelle andre forhold. Det ble stilt de samme spørsmålene til alle deltakere ved tilsynet, og ved behov hadde vi tilleggsspørsmål.

Under følger en oversikt over hovedtema, bakgrunn samt hovedspørsmål:

1. Trivsel og psykososiale forhold
 - a. Bakgrunn: Virksomhetens skal fremme trivsel og gode psykososiale forhold for barn, mhv- forskriften § 12 / Personalets arbeid for et godt psykososialt miljø FOR BARN, jfr. barnehagelovens § 1 og 2, Barns trivsel – voksnes ansvar
 - b. Spørsmål:
 - i. HVORDAN JOBBER BARNEHAGEN FOR Å FREMME BARNAS TRIVSEL?
 - ii. VET DU AT BARNA TRIVES I BARNEHAGEN?
 - iii. HVA NÅR BARNET IKKE TRIVES? (tiltak)
2. Vennskap
 - a. Bakgrunn: barnehagelovens § 1 og 2
 - b. Spørsmål:
 - i. HAR ALLE BARN EN VENN?
 - ii. FELLESSKAP
3. Samarbeid mellom barnehage og hjem
 - a. Bakgrunn: barnehagelovens § 1, 2 og 4 og mhv § 5
 - b. Spørsmål:
 - i. HVORDAN OPPLEVES SAMARBEIDET?
4. Andre forhold som ønskes tatt opp

Oppsummering tilsynsmyndigheten

Tilsynsmyndigheten hadde en kort intern gjennomgang av resultater fra tilsynet

Oppsummering/sluttmøte

Ved alle tilsynene ble det gjennomført et sluttmøte, her ble barnehagen informert om tilsynsmyndighetens funn og om det ville bli gitt avvik eller merknader ved tilsynet. For noen virksomheter var tilsynsmyndigheten i tvil om det skulle gis avvik eller merknad, dette ble spesifisert ved sluttmøtet.

Rapportering

Alle barnehager har fått tilsendt rapport fra tilsynet i etterkant av tilsynet.

Tilsynsmyndigheten hadde intensjon om at tilsynsrapporten skulle skrives innen en måned etter tilsynet, men arbeidsmengden medførte at en del rapporter har tatt for lang tid å ferdigstille. Det ble laget en mal for tilsynsrapporten. Ansvarlig for å skrive tilsynsrapporten ble fordelt mellom de tre representantene fra tilsynsmyndighetene.

5. Resultater fra tilsynene (Funn)

Tilsynene viser at alle barnehager i Alta har stort fokus på barnas trivsel. Det er en del likheter, men også en del ulikheter i måten barnehagene jobber på. Videre i dette kapitlet vil vi vise til de resultater som ble gitt via de skjema som barnehagene sendte inn i forkant samt det som kom frem ved tilsynene.

5.1 Resultater fra mottatte spørreskjema i forkant av tilsyn:

I forkant av tilsynene fikk alle barnehagene tilsendt et skjema som skulle fylles ut og sendes inn i forkant av tilsynet (se side 10 for innhold i skjemaet) For en av barnehagene ble skjemaet fylt ut ved selve tilsynet, resultatene under gjelder derfor for 26 barnehager. Under følger resultater fra spørreskjemaene:

Godkjenning

Krav om godkjenning

(jfr. § 6 i Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. og § 10 i Barnehageloven)

Alle barnehagene er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v, men utvidelser de siste årene samt avvik som ikke er rettet, har medført at noen barnehager ikke har fått ny godkjenning etter utvidelsen/endringen.

Alle barnehagene er godkjent etter lov om barnehager.

Internkontroll

Krav om internkontroll

(jfr. § 4 om ansvar og internkontroll i Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.)

Spørsmål	ja	Nei	Ikke svar	Kommentarer
Har virksomheten internkontrollsystem som ivaretar alle kravene i forskriftene?	26			
Ønsker virksomheten veiledning innen internkontroll etter aktuell forskrift?	18	6	2	Hvis det ved tilsynet viser seg at vi har mangler, ønskes veiledning

Krav om opplysnings- og informasjonsplikt

(jfr. § 5 forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.)

Spørsmål	ja	Nei
Har virksomheten hatt utestående avvik siden godkjenning ble gitt?	6	20
Er avvikene meldt til kommunens kommuneoverlege / helsekonsulent?	4	2
Har virksomheten utestående avvik per nå?	7	15
Har virksomheten rutiner for at det uoppfordret gis relevant informasjon til foresatte om forhold ved virksomheten som kan ha negativ innvirkning på helsen?	25	

Trivsel

TEMA: Helse, miljø og trivsel for barn i barnehagen

(jfr. Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. §§ 1 og 12, og Barnehageloven §§ 1, 2, 3 og 4)

På spørsmål om hvilke styrende dokumenter barnehagen har for arbeidet med det psykososiale forholdet for barna, har barnehagene svart følgende:

Styrende dokumenter	Antall barnehager
Barnekonvensjonen	1
Barnehageloven	13
Rammeplanen	14
Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.	10
Veilederen « Barns trivsel – voksnes ansvar	12
Hefte: Mobbing i barnehagen(barne-og fam.dep.),	1
Styringsdokumenter fra kommunen	1
HMS- forskriften og overordnet HMS- arbeid	3
PLANER:	
Årsplan	16
Pedagogiske planer,. For eksempel at vi jobber med vennskap, empati og fellesskap	1
Månedspaner og ukeplaner	2
Mobbepan – tiltaksplan mot mobbing	8
Handlingsplaner	4
Plan for foreldesamtaler	2

IUP- individuelle utviklingsplaner	1
Progresjonsplaner for fagområdene	1
Mål og metoder for dagsrytmen	2
Plan for TI	2
Beredskapsplaner	5
Kriseperm. Personalomsorg omsorg i bhg	1
OBSERVASJONER – dokumenter og metoder (TRAS og TI)	4
Annet	11

Spørsmål	Ja	Nei	Delvis
Er dokumentene som nevnes kjent for personalet?	25		
Er dokumentene som nevnes kjent for foreldre/foresatte?	15	4	7
Har barnehagen en plan som forebygger mobbing?	25	1*)	
Er denne planen kjent for personalet?	26		
Er denne planen kjent for foreldre/foresatte?	13	12	1

*)Har ikke en egen plan men jobber med sosial kompetanse

På spørsmål om barnehagen har et system for å kartlegge barns trivsel har 25 barnehager svart, og de skriver blant annet følgende:

«Barns trivsel og det psykososiale miljøet er svært viktig for oss. Vi har jobbet mye med det å ta barn og foreldre på alvor». «Vi har i flere år jobbet mye med arbeidsmiljøet nettopp for å bedre barns psykososiale miljø, hvordan klimaet er mellom de voksne har alt å si hvordan barna har det i barnehagen». En barnehage oppgir at de skal gjennomføre en trivselsundersøkelse samtidig som at personalet gjør en arbeidsmiljøundersøkelse.

Samarbeid barnehage/hjem og foreldresamtaler: «Vi har jobbet mye med hvordan personalet skal møte foreldrene». God dialog barnehage/hjem er viktig. Har rutiner ved tilvenning av barn. Barnehagene oppgir at de gjennomfører startsamtaler, daglig kommunikasjon i hente- og bringesituasjoner, planlagte foreldresamtaler to ganger pr år, spontane foreldresamtaler ved behov, foreldremøter, SU-møter. Under disse samtalene er barns trivsel i barnehagen tema. Barnehagen ønsker at foreldrene vil dele eventuelle bekymringer for barnets trivsel og at man sammen kan finne mulige tiltak. Noen barnehager gjennomfører brukerundersøkelser.

Møter: Det pedagogiske arbeidet drøftes, planlegges, vurderes og evalueres på møter. Barnehagene har fokus på barns trivsel og det psykososiale miljøet i barnehagen både på avdelingsmøter, basemøter, personalmøter, plandager og ped.ledermøter.

Mange oppgir at et av områdene som drøftes på hvert avdelingsmøte/basemøte er enkeltbarna og samspillet i barnegruppa – barnas trivsel og barnas medvirkning.

Observasjoner og skjema: «Den daglige observasjonen, samtale med barna og samarbeidet med foreldrene er den viktigste indikatoren på hvordan barns trivsel er».

Barnehagen oppgir at de bruker:

1) Observasjoner, både formelle og uformelle.

2) Sjekkliste for trivsel, spørreskjema til foreldre, IUP (individuell opplæringsplan), TRAS, verdspillet, ICDP, ukas barn, Kari Papes fargeskjema, overgangsskjema mellom avdelingene, overgang barnehage-skole, hvem barn leker med/blir kontaktet av/tar kontakt med

3) TI (tidlig innsats)-observasjoner og drøftings- og systemmøter med PPT. Dette hjelper barnehagene å fange opp barn som sliter på et tidlig tidspunkt. I drøftingen brukes risikofaktorer og beskyttelsesfaktorer.

Vennskap og trivsel: «Vi tar hensyn til vennskap når vi flytter barn fra en avdeling til en annen. Det er viktig at alle barn har minst en venn».

Vennskap og trivsel kartlegges og dokumenteres gjennom dagsobservasjoner med fokus på trivsel, vennskap, lek og læring. Barnehagene bruker bilder, vennskapsperm, vennekort og bøker som utgangspunkt for samtale med både enkelt barn (barnesamtaler) og barnegruppa, om vennskap og inkludering.

Vennskap står sentralt i mange årsplaner og årsplanene beskriver arbeidet med danning, medbestemmelse omsorg, lek og læring. Nesten alle barnehagene har en «mobbeplan» og alle jobber med sosialkompetanse. I noen barnehager gjennomfører ped.leder trivselssamtaler med de eldste barna i forkant av foreldresamtalene.

Viktige møteplasser (rom) for barna i barnehagen

Antall svar: 19. Bildene under er tatt i forbindelse med tilsynene, og illustrerer det som barnehagene har svart.

Barnehagene har svart dette:

«Uteområdet og fellesrommet er møteplasser for alle barn i barnehagen»

«Alle rom skal innby til lek, aktivitet, gode relasjoner og samspill mellom alle på huset»

«Barn får velge i stor grad hvilke rom de vil være på»

Barnehagene vektlegger åpenhet og samarbeid mellom avdelingene og barna kan gå «på tvers».

Inne: Alle oppholdsrom - Garderobe, avdelinga/basen, lekerom, puterom, dukkekrok, tegnerom, lego-/konstruksjonsrom, språk-rom, lesestue, aktivitetsrom, hvilerom, fellesrom, storrommet, kjøkken, hems, gymrom, gymsal og hall, våtrommet, atelier, Glassgården, bibliotek

Saga

Sentrum

Ute: Utelekeplassen/uterommet, innenfor og utenfor gjerdet. Skogen utenfor barnehagen. Akebakken. Sandkassa, dissa, båten, sykkelbanen, hinderløypa, tårnet og klatrehuset. Grillplassen, spiseplass med bord og benker. Lavvo. Gapahuk. Kjøkkenhagen, fjøsen og gården. Snekkerboden.

Åsen

Holmen

Når: Rutinesituasjoner som måltid, samlingsstund, språk- og lekegrupper
aldersinn delte grupper, turer, fellesturer, måltid, garderoben ved henting og bringing
Storsamlinger, felles samlinger

Nyland

Personalets rolle: Organisering, bevisste og tilstedeværende voksne er avgjørende for ro og god lek der barna er. Voksne som tar barns innspill og signaler på alvor ved å lytte og tilrettelegge gjennom hele dagen. Voksne må vurdere om barn skal få være «i fred» på lekerom med døra igjen i hvert enkelt tilfelle

Furua

Gakori

Beskriv eventuelle andre forhold i barnehagen som kan ha negativ innvirkning på barnas helse og trivsel?

(Eks: renhold, ventilasjon, støy, inneklima, sikkerhet, uteareal)

18 av 27 barnehager har svart på dette spørsmålet. Vi har kategorisert svarene i tre hovedområder; bygg, uteområdet og det organisatoriske.

Oppsummert fra kommunale barnehager:

Bygg: Renhold og renholdsrutiner, ventilasjonsanlegg, trekkfulle vinduer og dører, kalde gulv, radon, høyt under taket gir etterklang, gammelt og slitt bygg, temperaturregulering, for få rom til å skjerme lek, små rom, støy, manglende solskjerming, avdelinger må dele bad

Uteområdet: Mangler vognskur, manglende inngjerding på soveplasser ute, dårlig belysning, for få lekeapparater, gamle og til dels slitte lekeapparat, manglende brøyting av utelekeplassen, dårlig gjerde og port

Organisatorisk: Fravær og få vikarer

Oppsummert fra private barnehager:

Bygg: Slitt innvendig, tørr inneluft spesielt på vinteren, dårlig luft, støy, få rom å fordele barna på for skjerming av lek, renhold, toalettforhold, lysforhold inne, utforming av garderobe

Uteområdet: Kupert terreng på uteområdet, kan forekomme katteavføring i sandkasser

Organisatorisk: Fravær, mange vikarer å forholde seg til, press om å spare vikarbudsjetten, få voksne per barn, møtevirksomhet o.l. tar de voksne bort fra barna

Tilleggs kommentarer fra barnehagene

Barnehagene hadde mulighet til å skrive tilleggs kommentarer og 12 styrere hadde ulike kommentarer – her er både sitat og omskrivninger.

Om årsplanarbeid: Jobber med endring og revidering av årsplanen. «Vennskap er et av satsningsområdene neste barnehageår». Jobbet mye med verdier, pedagogisk forankring, voksenrollen og arbeidsmiljøet. Fokus på rutiner.

Om renhold og vedlikehold: «Renhold oppleves ikke som tilfredsstillende, støv og skitt. Vanskelig å få til vedlikehold av bygg og utstyr»

Styrer: Mange spennende oppgaver og utfordringer i fremtiden.

Om barnehagen og driften: «Store og gode barnehagelokaler, lite støy»

Har nytt HMS system. Vernerunder avdekker mangler og behov. Avvik meldes, usikkerhet rundt godkjenning etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Utfordringer: Vikarmangel, endringer i barnegruppa, stress, tidsklemma, skulle hatt flere voksne til stede samtidig, travle voksne - ikke nærværende og deltagende, men på tur til noe annet.

5.2 Samlet resultat fra tilsynene

Under følger en oppsummering av de resultater som ble avdekket ved tilsynene. De inndelte områdene samsvarer med inndelingen i tilsynsrapportene.

- Trivsel, psykososiale forhold og vennskap
- Samarbeid mellom barnehage og hjem
- Internkontroll

Trivsel, psykososiale forhold og vennskap:

Det er stor variasjon mellom barnehager på hvordan barnas trivsel blir ivaretatt. Det er forskjeller mellom barnehager, men det er også forskjeller innad i barnehagene mellom avdelinger.

Ved tilsynene ble det tatt bilder fra barnehagene. Vi registrerte at det var et stort spennvidde og mangfold i møteplasser og sosiale arenaer for barn i barnehagen.

I forbindelse med tilsynene har det blitt registrert at det er en del variasjon i barnas uteområde. En del private barnehager har hatt oppgraderinger den senere tid, mens mange

av de kommunale barnehagene har en del mangler i uteområdet, med «ørkenlandskap» med mye sand og grus, lite lekeplassutstyr, lite/mangelfull belysning.

Under følger er oversikt over hva som fremkom ved tilsynene:

- Alle hilser på hverandre
- Fokus på voksenrollen, tilstedeværende og aktive voksne, nære og trygge voksne, voksne som er tilgjengelige for barna, personale som jobber målrettet. Fokus på kolleger som gir ros til hverandre
- Fokus på barns medvirkning og barns trivsel
- Barnas lek, samlingsstunder, gruppearbeid
- Barnesamtaler
- Foreldresamtaler, startsamtaler med foreldre, spontane samtaler med foreldre
- Vennskap som tema
- Observasjoner brukes i det daglige
- Barna blir sett hver dag
- Systemobservasjoner
- Primærkontakter, primærbarn
- Ulike systemer som TRAS (tidlig registrering av språk), TI (Tidlig Innsats), IUP (individuell utviklingsplan), Steg for steg (program for samhandling), Alle med (system for å kartlegge barnas trivsel), ICDP (foreldreveiledningsprogram)
- Plan for å forebygge mobbing
- Mobbing tolereres ikke
- Barn som smiler når de kommer og smiler når de går, glade og aktive barn
- Fokus på fellesskapet i barnehagen
- Årsplan som grunnlag
- Informasjon og gode rutiner
- Dagbøker med informasjon om daglige hendelser
- Jobber for å gi barna et sunt og trygt læringsmiljø der trygge og selvstendige barn som har omsorg for hverandre og naturen
- Møter i personalgruppa hvor barns trivsel er tema, møter i ped.grupper
- Veiledning i personalgruppa
- Brukerundersøkelser

Noen barnehager forteller om at de ikke har eget system for å kartlegge barnas trivsel, men det vises til observasjoner.

Alle barnehagene drives i henhold til kravene i regelverket, det ble ikke gitt verken avvik eller merknader på dette.

Samarbeid mellom barnehage og hjem

Representanter fra ansatte og foresatte ved barnehagene forteller om at samarbeid mellom barnehagen og hjemmet oppleves stort sett som veldig bra eller bra. Det er rutiner for ulike samtaler og informasjon, det er fokus på at foresatte skal bli møtt ved bringing og henting av barna.

Barnehagene forteller om ulike måter for å gi ut informasjon til foresatte. Aktuelt er oppslag i barnehagen, bildemontasjer, bilder som rullerer (elektronisk), tavle med informasjon i barnehagen, hjemmeside, utsending av e- post, sende sms/MMS dersom det skjer noe spesielt, lukket side på facebook, ulike planer (ukesplan, månedsplan, månedsbrev), MyKid (app som foresatte kan bruke og mye informasjon blir lagt ut). Noen barnehager forteller om at de har nettbrett og smarttelefoner slik at det er enkelt å legge ut informasjon.

Barnehagene har en rekke ulike felles aktiviteter som er åpent for foreldrene. Det vises her til foreldrefrokost (alt fra en gang per måned til 1-2 ganger per år), felles arrangement (bli kjent fest med grilling, dugnad, solidaritekskafe), foresatte inviteres til å ta kaffe ved bringing av barn og være tilstede sammen med barna.

Det fortelles om mange like samarbeidsarenaer i barnehagen, som den daglige kontakten, foreldresamtaler, foreldremøter, foreldreråd og samarbeidsutvalg. Noen barnehager gjennomfører temakvelder samt brukerundersøkelser blant de foresatte

Samarbeidsutvalgene fungerer etter intensjonen. En barnehage fikk merknad på sammensetningen i samarbeidsutvalget ved at dette ikke var i henhold til kravene i barnehagelovens § 4.

Internkontroll

Funnene før tilsyn viser at alle barnehagene oppgir at de har et internkontrollsystem, samt gode rutiner for varsling til tilsynsmyndigheten.

Ved tilsynene ble det foretatt en gjennomgang av barnehagenes internkontrollsystem etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Gjennomgangen viser at det er store variasjoner i hvordan barnehagene etterlever kravet om internkontroll. Tilsynet viser også at det for mange barnehager har vært lite fokus på internkontroll. En del barnehager kunne vise til mye dokumentasjon og rutiner for HMS (helse, miljø, sikkerhet) for voksne, mens det var heller mangelfullt for barna. Samtidig er det noen barnehager som utpeker seg med veldig godt internkontrollsystem for barna.

Totalt ved tilsynet ble det gitt avvik på internkontrollsystemet til 14 barnehager, mens 2 barnehager ble gitt merknad på internkontrollsystemet. For flere av barnehagene ble det i forbindelse med tilsynet gitt veiledning innen internkontroll. Vi er kjent med at mange av

barnehagene har jobbet mye med å få på plass et bedre system for internkontroll i etterkant av tilsynet.

De fleste barnehagene hadde gode rutiner for å oppdage og lukke avvik, samtidig kom det fram at rutinene for å melde inn avvik til kommunens kommuneoverlege/helsekonsulent var mangelfulle. Ved tilsynene ble det også avdekket forhold som var ukjent for tilsynsmyndigheten etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Aktuelle forhold: utvidelser/endringer uten at det er søkt om ny godkjenning, avvik som ikke er meldt til kommuneoverlegen. Det ble gitt veiledning på dette området, og presisert at internkontrollsystemet også må inneholde informasjon om dette.

Årsplan

I forkant av tilsyn ba vi om å få tilsendt hver enkelt barnehage sin årsplan. Årsplanene ble gjennomgått med tanke på tema for tilsyn. Ved tilsyn ble det tatt en gjennomgang av barnehagens årsplan der vi omtalte det vi hadde funnet eller ikke funnet og det ble også gitt veiledning i hva årsplanen bør inneholde.

Det er variasjoner i hvordan barnehagene har innarbeidet hvordan de jobber med barns psykososiale forhold i årsplanen. Alle barnehagene har fokus på barns medvirkning og utvikling av sosiale kompetanse. I de barnehagene som hadde skrevet noe om vennskap og trivsel var det samsvar mellom det som var skrevet i årsplanen og det de ulike representantene fra barnehagen fortalte om hvordan de jobber for å ha fokus på barnas trivsel og vennskap.

6. Evaluering av tilsynene

Alle virksomheter har fått tilsendt et evalueringsskjema etter tilsynet, denne ble sendt ut på e- post 11.05.15. Det ble stilt følgende spørsmål:

- Hvordan opplevdes informasjonen i forkant av samordnet tilsyn?
- Hvordan opplevdes den praktiske gjennomføringen av samordnet tilsyn?
- Hvordan opplevdes tema for samordnet tilsyn, og har temaet eventuelt hatt innvirkning på barnehagens pedagogiske drift i ettertid?
- Har barnehagen ytterligere behov for oppfølging eller veiledning på områder innenfor samordnet barnehagetilsyn 2014?
- Barnehagens generelle oppsummering av samordnet barnehagetilsyn, positive og negative tilbakemeldinger
- Ønsker deres barnehage tilsyn på andre områder enn det vårt samordnede barnehagetilsyn omfattet?

Det er mottatt tilbakemeldinger fra 18 av 27 barnehager. Det er mottatt 4 enkelt svar fra barnehager og de resterende svarene er kommet inn via to nettverk.

Vi gir her en tilbakemelding ut fra de svarene vi mottok:

Hvordan opplevdes informasjonen i forkant av samordnet tilsyn?

Barnehagene har svart at de opplevde informasjonen som god. En del barnehager har oppgitt at de savnet å få spørsmålene i forkant av tilsynet for å få mer trygghet. Det ble også påpekt at det var positivt at temaet ble tatt opp på felles styrerforum, og at barnehagerådgiverne klargjorde at tilsynet var for å styrke tilbudet i alle barnehagene kommunen. En barnehage har svart at det var positivt at tidsplanen for tilsynet kom tidlig, slik at de kunne sette av nødvendige ressurser.

Hvordan opplevdes den praktiske gjennomføringen av samordnet tilsyn?

Svarene fra barnehagene spenner fra litt skummelt og frykt blant personalet til trygt og rolig og at de ansatte kunne være seg selv. Noen har omtalt at det var bra logistikk og fin balanse i spørsmålene med faglig kvalitet og at alle parter virket godt forberedt. Andre har omtalt at det opplevdes som usikkert at det kunne være inntil 5 deltakere fra tilsynsmyndigheten, ved at både kommuneoverlege og kommunalleder var satt opp som tilsynsmyndighet.

Hvordan opplevdes tema for samordnet tilsyn, og har temaet eventuelt hatt innvirkning på barnehagens pedagogiske drift i ettertid?

Noen barnehager har gitt tilbakemelding på at det var et meget bra og viktig tema, som også barnehagene selv har et stort fokus på. Samtidig nevnes det at tilsynet har medført at det har blitt et enda større fokus på barnas psykososiale miljø, og at dette er innarbeidet i barnehagens internkontroll. Andre barnehager har gitt tilbakemelding på at det var et helt greit tema, men at det ikke har hatt noen spesiell innvirkning etter tilsynet utover ordinært fokus.

Har barnehagen ytterligere behov for oppfølging eller veiledning på områder innenfor samordnet barnehagetilsyn 2014?

Barnehagene trekker her frem at de har fått en del oppfølging og veiledning i forbindelse med internkontrollsystemet i barnehagen. Noen kommunale virksomheter omtaler at arbeidet med miljørettet helsevern bør utbedres for kommunale barnehager.

Barnehagens generelle oppsummering av samordnet barnehagetilsyn, positive og negative tilbakemeldinger

Av positive tilbakemeldinger nevnes det følgende:

- Tilsynet opplevdes som lærerikt og nyttig
- Flott med samarbeid mellom myndigheter
- Positivt at miljørettet helsevern deltok på tilsynet
- Ser positivt på samordnet tilsyn, at barnehagene får et mer helhetlig tilsyn
- Barnehagen blir mer bevisst på kvalitet og får på plass viktige oppgaver ved avvik.
- Stedlig tilsyn er viktig, tilsynsmyndigheten vises ute på «gulvet» for personalet og foreldre
- Gode forberedelser og ryddig struktur gjorde at de som skulle intervjues en og en følte seg mer komfortabel
- Opplevde tilsynsførerne som positive, at de hadde en hjelpende holdning og at samtalene var dialogbaserte. Følte vi jobbet mot samme mål, der tilsynsmyndigheten så kontroll, dialog og veiledning i sammenheng

Av negative tilbakemeldinger har to barnehager ingen negative sider å si. Tilbakemeldinger som er mottatt omtaler følgende:

- En del vide spørsmål som gjorde at vi var usikker på hva tilsynsmyndigheten konkret var ute etter
- Opplevde at tilsynsmyndigheten hadde vansker med å forklare hva de så etter
- Svært uheldig at rapportene etter tilsynet har tatt lang tid å ferdigstille
- Synes evaluering av tilsyn bør skje etter av rapportene er sendt ut til virksomhetene
- Opplevs som bortkastet bruk av ressurser at det deltar to ansatte fra oppvekst- og kulturadministrasjonen

Ønsker deres barnehage tilsyn på andre områder enn det vårt samordnede barnehagetilsyn omfattet?

Ingen barnehager har konkretisert noe her.

7. Tilsynsmyndighetenes vurdering

Tilsynsmyndighetene samordnet i 2014 sitt tilsyn, med ønske om å få innsyn i hvordan barnehagene jobber med barns psykososiale miljø.

Felles tema for tilsynet var «Helse, miljø og trivsel for barn i barnehagen», som omfattes av formålsparagrafene i lovgrunnlaget. Tilsynsmyndighetens fokus var altså basert på utdrag fra, og ikke hele lovverket. Samtidig hadde barnehagene muligheten til å skrive opp dersom det var andre forhold innad i barnehagen som kunne ha negativ innvirkning på helsen.

Tilsynet var to-delt, et svarskjema i forkant og stedlig tilsyn med dialogmøter i hver enkelt barnehage.

Ved tilsynet ble det innhentet noe dokumentasjon i forkant, men det ble ikke etterspurt målbare spørsmål som ga et grunnlag for å vise eventuelle likheter og ulikheter mellom barnehagene. Den tilbakemeldingen vi etterspurte ga oss heller ikke god nok oversikt på hvordan det jobbes systematisk i barnehagen med barnas helse, miljø og trivsel.

Tilsynsmyndigheten vektla dialogen ved samordnet tilsyn 2014. Det har vært enkeltsamtaler med 4 representanter fra hver barnehage. Det ble stilt tre hovedspørsmål som representantene fikk snakke fritt omkring, i tillegg ble det gitt tillegsspørsmål ved behov. Dialogen medførte at vi som tilsynsmyndighet fikk et innsyn i barnehagens hverdag, at det er mange måter å jobbe på, men det vanskeliggjorde muligheten til konkrete og målbare funn. Både barnehageloven og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. legger opp til skjønns, noe som også bidro til at resultatene etter samordnet tilsyn bygges på våre skjønnsmessige vurderinger.

Regelverket stiller krav om at barnehager skal fremme trivsel og psykososiale forhold. I veiledningen gis det anbefalinger samt at veilederen til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. henviser til «god praksis», noe som ifølge Helsedirektoratet må anses å gjenspeile faglig forsvarlighet. Tilsynsmyndighetene gjorde ikke noen avklaring på forhånd av tilsynene om hva som måtte til for at barnehagene skulle få «godkjent/ ikke avvik» på barnas trivsel og psykososiale miljø. Med dette som bakgrunn har det vært vanskelig å vurdere om det er godt nok at enkelte av barnehagene ikke har noe form for kartlegging av barnas trivsel. Man kan spørre seg: hvordan kan barnehagene sikre at alle barn trives i barnehagen, og hvordan kan de vite at alle barn opplever å ha venner?

Alle barnehagene viser til at de ser det på barna om de har det bra eller ikke, og alle barnehagene vektlegger observasjon av barn samt være på gulvet sammen med barna. Representanter fra barnehagene forteller om at det utføres tiltak når barn ikke trives, mange viser også til et nært samarbeid med foresatte.

Ved tilsynene har vi avdekket at barnehagene gjør mye bra for å ivareta barnas trivsel og psykososiale forhold samt foreldresamarbeid. Tilsynene viser at ingen barnehager fikk avvik eller merknad på vennskap og trivsel, men det er samtidig ulikheter på hvordan barnehagene jobber for å fremme barnas trivsel. Mange barnehager har trivsel og vennskap nedfelt som en del av årsplanen, det sies at det er fokus på dette arbeidet, men tilsynene viser at barnas psykososiale forhold ikke er godt nok dokumentert og satt i system som en del av barnehagens internkontrollsystem. Det ble også avdekket avvik på manglende internkontrollsystem i sin helhet.

Det ble gitt avvik og merknader på internkontrollsystemet til ca halvparten av barnehagene. Avvikene kom på tross av at alle barnehager i forkant meldte inn at deres internkontrollsystem ivaretok alle kravene i forskriftene. Tilsynsmyndigheten har fortløpende bidratt med både fagdag og veiledning i forhold til gjeldende tema. Det er også igangsatt et arbeid med å utarbeide et forslag til hva som må inngå i internkontrollsystemet for barnehager etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Gjennom tilsynene håper vi at vi har bidratt til å få et større fokus på barnas psykososiale forhold i barnehagene. Som tilsynsmyndighet mener vi dette er viktig.

Alle barnehager har fått mulighet til å evaluere tilsynene som er gjennomført. Evalueringen viser at mange barnehager er fornøyd med tilsynet, men det er også noe som vi som tilsynsmyndighet må ta til etterretning.

Vi har avdekket at det er forskjell på uteområdene ved barnehager i Alta, spesielt mellom private og kommunale barnehager.

Under følger en oversikt over tilsynsmyndighetens egen evaluering:

- Positivt med samarbeid mellom myndigheter, interessant og spennende tema.
- Vi har fått mer innsikt i hverandres fagområder
- Viktig å være ute og tilstede i virksomhetene
- Barnehagene får kun et tilsyn å forholde seg til
- Det ble brukt mye og viktig tid på forarbeid før tilsyn, men vi «glemte» å avsette tid til etterarbeidet
- Uheldig at tilsynsrapporter sendes ut i lang tid etter tilsynet. Tilsynsmyndigheten fordelte rapportene mellom seg, noen rapporter ble sendt ut i kort tid etter tilsynet, andre rapporter ble ikke ferdigstilt før lang tid etter tilsynet
- Det ble satt opp for tett program med tilsyn
- Tilsynsrapporten er omstendelig, det bør vurderes å skrive kortere rapporter senere
- Det er en utfordring å skrive felles rapport, spesielt når det avdekkes avvik fra kun ett lovverk

- Viktig med opplæring innen internkontroll
- Viktig at samarbeidet mellom myndigheter videreføres

Videre arbeid:

Det er allerede startet opp et samarbeid i forhold til internkontroll i barnehager. En arbeidsgruppe skal utarbeide et forslag til hva som må inngå i internkontrollsystemet for barnehager etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Aktuelle tilsynsområder:

- Uteområdet og lekeplassen – spesielt i forhold til utforming, fysisk aktivitet, sikkerhet, belysning
- Mat og måltider i barnehagen.

8. Konklusjon

Tilsynene av barnehagene viser at barnehagene i stor grad drives i henhold til kravene i barnehageloven og forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Barn i barnehager i Alta har det i hovedsak godt, og det er stort fokus på barnas trivsel i barnehagen. For 14 av 27 barnehager ble det gjort funn som viser at dokumentasjon og internkontroll ikke er tilfredsstillende, og de aktuelle barnehagene har fått avvik med frist for retting. Avvikene er under oppfølging.